

Araştırma Makalesi

**ORTAOKUL 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI
ANLATIMLARINDAKİ KONUŞMA DİLİ UNSURLARININ
GİDERİLMESİNE YÖNELİK BİR EYLEM ARAŞTIRMASI***

**AN ACTION RESEARCH ON ELIMINATION OF SPOKEN LANGUAGE
ELEMENTS IN THE WRITTEN EXPRESSIONS OF SECONDARY SCHOOL
7TH GRADE STUDENTS**

Meryem GÜLER

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Erzurum, Türkiye
e-posta: mrymglr7@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1965-2629

Osman MERT

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Erzurum, Türkiye
e-posta: omert@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6159-1906

Başvuru Tarihi: 07.10.2020

Yayına Kabul Tarihi: 04.12.2020

Doi: 10.33418/ataunikkefd.807072

Atıf/Citation: Güler, M. ve Mert, O. (2020). Ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki konuşma dili unsurlarının giderilmesine yönelik bir eylem araştırması. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 220-242.

Öz

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarının konuşma dili unsurlarından arındırılmasıdır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden “eylem araştırması” deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, “amaçsal örnekleme” yöntemine göre seçilen Erzurum il merkezindeki bir devlet okulunda okuyan 7. sınıftaki 19 öğrencidir. Araştırma 2019 - 2020 eğitim - öğretim yılının güz döneminde yapılmıştır. Araştırmanın verileri, öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarından toplanmıştır. Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarındaki konuşma dili unsurları içerik analizi ile incelenmiştir. Araştırmada, 10 hafta süren veri toplama süreciyle eş zamanlı olarak öğrencilerin yazılı anlatımlarının geliştirilmesi amacıyla okuma ve dinleme ödevleri verilmiş, yaratıcı konuşma ve yaratıcı yazma etkinlikleri yapılmıştır. Öğrencilerin haftalık gelişimleri araştırmacı tarafından hazırlanan kontrol listeleri ile nicel olarak izlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında konuşma dili unsurlarına ait 33 hata tipi tespit edilmiştir. Tespit edilen hata tipleri “ses bilgisi düzeyinde karşılaşılan yanlışlar”, “şekil bilgisi düzeyinde karşılaşılan yanlışlar” ve “kavram işareti düzeyinde karşılaşılan yanlışlar” olmak üzere üç tema altında incelenmiştir. İncelenen temalara göre öğrenciler en fazla hatayı ses bilgisi düzeyinde yapmıştır. Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında çoğunlukla yerel ağızdan kaynaklanan konuşma dili özellikleri görülmekle birlikte standart Türkçeye uygun olmayan konuşma dili özellikleri de tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, uygulama süresince öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen konuşma dili unsurlarında haftalara göre

* , Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Bilim Dalında Prof. Dr. Osman MERT danışmanlığında Meryem GÜLER tarafından hazırlanan “Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarındaki Konuşma Dili Unsurlarının Giderilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

azalma izlenmiştir. Konuşma, okuma ve dinleme teknikleriyle desteklenerek yapılan yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazılı anlatımlarını geliştirmeye katkısının olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: konuşma dili, yazı dili, yazılı anlatım, yazma becerisi.

Abstract

The aim of this research is to eliminate spoken language elements in the written expressions of secondary school 7th-grade students. In this study action research was employed as a research design. The participants of the study are 19 students at the 7th grade who are studying in a public school in the city center of Erzurum were selected purposefully. The study was carried out in the fall semester of the 2019 - 2020 academic year. The research data were collected from students' written expression studies. Spoken language elements in students' written expression studies were examined with content analysis. In the study of 10 weeks duration in order to improve students' reading writing and listening simultaneously with data collection process given creative assignments speech and creative writing activities have been conducted. The weekly developments of the students were quantitatively monitored with the checklists prepared by the researcher. According to the findings of the study, 33 error types related to the speech language elements in the students' written expression studies were determined. The types of errors detected were analyzed under three themes: "errors encountered at the level of phonetics", "errors encountered at the level of morphology" and "errors encountered at the concept sign level". According to the themes examined, students made the most mistakes at the phonetics level. In the written expression studies of the students, the features of the spoken language that mostly originate from the local dialect are observed, besides, the features of the spoken language that do not comply with the standard Turkish have been determined. According to the results of the research, a decrease was observed in the speech language elements determined in the students' written expression during the application compared to the weeks. It is concluded that writing activities supported by speaking, reading, and listening techniques contribute to improving students' written expression.

Keywords: speaking language, writing language, written expression, writing skills.

GİRİŞ

Tabiatın bir parçası olan insanı, diğer varlıklardan ayıran en önemli özellikler; düşünme kabiliyetine, dile ve bunlarla elde ettiği bilgi birikimine sahip olmasıdır. "Diğer varlıklar gibi 'bugünde' ve 'burada' yaşamakta olan insanı, bugünden ve buradan ayırıp geçmişe, geleceğe veya başka mekânlara götüren en önemli vasıta kuşkusuz dildir." (Karaağaç, 2002, s. 7). Dil, yaşadığı sürece kültürün ulaştığı bütün kavramları kelimelerle bünyesinde toplayarak nesilden nesle aktarır ve eriştiği her neslin hem kimliği hem de hafızası olur. Bireyin yaratma gücünün taşıyıcı ögesi olan dil, bireyi şekillendirir ve onu düzeyine yükselterek kendisine katar (Gökberk, 1997, s. 72; Mert, Alyılmaz, Akbaba, & Bay, 2009, s. 280). İnsan; toplum ve bunlardan ayrı düşünülemeyecek bilim, sanat, teknik gibi bütün alanlarla ilgisi bulunan, onları oluşturan; insan açısından da onun dünyadaki yerini ve değerini belirleyen dil (Aksan, 2017, s. 11), insanların düşünme, algılama ve yaşama biçiminde etkin rol oynamakta ve kendilerini ifade etmesinde, bilgi aktarmasında ve geliştirmesinde araç görevini görmektedir.

"Bir dil, onu konuşanların boylarına, yaşadıkları coğrafyalara, bölgelere, yetişme tarzlarına, sosyal ve kültürel düzeylerine, eğitimlerine, meslek gruplarına, yaşlarına *vd.* göre gelişir, değişir ve şekillenir" (Alyılmaz & Alyılmaz, 2018, s. 9). Çok kısa mesafelerde bile değişen konuşma dili, o bölgedeki insanlar tarafından anlaşılrsa da başka bölgelerdeki insanlarla iletişim kurmada zorluklar çıkarabilir. Dilde meydana gelen değişimler ne büyüklükte olursa olsun, ülkede konuşulan ağızlardan biri yaygınlaşarak kullanılan ortak dil konumuna gelir (Özkırımlı, 2001, s. 35). Bir toplumda herkesin kabul ettiği ve anlaşabildiği ortak bir dil vardır. Dil, insanların ruhsal hayatının yapısına ve onun dünyada aldığı izlenimler, verdiği cevaplar ile içinde bulunduğu manevi, kültürel durumlara bağlıdır (Porzığ, 2011, s. 36). Bireylerin dilin korunmasında hassasiyet

göstermesi hem bireysel hem de toplumsal anlamda gelişimin önünü açacaktır. Kişiler ve toplumlar arası iletişimde pratikliğin sağlanması açısından ortak dil kullanımı zorunludur. Ağızların işlev alanı kullanılabilirlik açısından ortak dilinki kadar gelişmemiştir. Toplumların tarih ve kültürlerini geleceğe taşıyan kaynaklar; arşivler, kitaplıklar ölçünlü dilde oluşturulur (Gemalmaz, 2009, s. 168). Bir topluluğun ortak bir dilinin olması onun kültür, sanat ve bilimde gelişebilmesini, dünyaya açılabilmesini sağlar.

Birey, hangi durumda nasıl konuşması gerektiğini bilmediğinde, kendini yeterince ifade edemediğinde sosyal çevresiyle iletişimden kaynaklanan pek çok problem yaşayabilmektedir. Okul, iletişim engellerini kaldırıp bireylerin iletişim becerilerini geliştirmeye katkı sunamazsa bireyler ve nesiller arası çatışma ihtimali ortaya çıkacaktır (Korkmaz, 1996, s. 43). Çocukları hayata hazırlayan okullarda konuşma becerisinin geliştirilmesi yönünde yoğun çalışmalar yapılması gerekmektedir. Öğrencilere verilecek konuşma eğitimi; onların rahat, kolay, akıcı konuşabilmelerini sağlamalıdır. Öğrencilerin bilgi eksiklikleri giderildikten sonra onlara günlük hayattaki gerçek iletişim durumları göz önünde bulundurulup etkinlikler ve uygulamalar yaptırılmalıdır (Richards, 2003, s. 2).

Okullarda öğrencilerin konuşma dili ve yazma dili farklılığını kavrayabilmesi için düzenli yazma ve konuşma etkinlikleri yapılmalıdır. Yazma öğretiminde öğrencileri düşünmeye sevk edecek, onların hayal dünyalarını geliştirecek ve yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak, dersi tekdüzelikten kurtarıp faydalı duruma getirecek uygulamalar yaptırılabilir (Aktaş & Gündüz, 2004, s. 123). Kâğıt üzerine duygu ve düşüncelerin dökülmesi ile aynı zamanda öğrencinin sosyal becerisinin gelişimine de katkı sağlanmış olur. Yazma eğitimi, sadece dil ve iletişim becerilerini içermekle kalmaz, bu becerilerin yanında düşünmeye, anlama ve sorgulamaya, analiz sentez yapmaya yönelik zihinsel, duygusal ve sosyal becerileri de geliştirmeyi amaçlar (Güneş, 2014, s. 158-160). Birbirinden bağımsız olmayan konuşma ve yazma becerisinin gelişmesine ve öğrencilerin yazılı anlatımlarının standart dile uygun hâle getirilmesine, yaratıcı yazma çalışmalarıyla beraber konuşma etkinliklerinin de katkı sağlayacağı görülmektedir. Türkçe dersindeki etkinlikler dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri arasında gereken yerlerde geçişler sağlanarak yapılmalıdır (Özbay, 2005, s. 177-178). Okuma ve dinleme etkinlikleriyle de beslenen yazma çalışmalarının öğrencilerin yazma becerilerini geliştireceği düşünülmektedir.

Konuşma dili, insanın anne karnındayken duyduğu, hayatı boyunca düşünmede, var etmede ve iletişimde yararlandığı doğal dilidir. Standart dil bu yüzden kaynağını konuşma dilinden alır. Konuşma dili ve ortak dil birbirinden karşılıklı olarak faydalanır. Konuşma dilinin önemli bir unsuru olan ağızlar düşünüldüğünde, ağızlar standart dilden söz varlığını geliştirmede yararlanırken ortak dil; kelime, ekler ve eklerin işlevleri konusunda ağızlardan yararlanır (Buran, 2002, s. 98). Bir ülkenin yazı dili, toplumsal uzlaşma ile belirlenen ortak dilidir. Konuşma dilinden ortak dilin bütünlüğünü bozacak düzeyde aktarım yapılması yazı diline de yansımaktadır.

Konuşma dilinin kendi içinde kuralları olmasına rağmen günlük hayatta ve resmî olmayan durumlarda zamandan tasarruf etme amacıyla, sadece anlaşılabilirliğin hedeflenmesinden dolayı hatalar oluşabilmektedir. Alıcı ve verici aynı ortamda ise iletişimde vücut dilinin, jest ve mimiklerin de bilgi değeri olduğundan, konuşma dilinde anlaşılabilirlik çerçevesinde fonetik, morfolojik düzeyde hatta kelime düzeyinde tasarruf daha fazladır.

Kusursuz olmayı amaçlayan yazı dili (Horowitz & Samuels, 1987), bireyin konuşma dilinden mutlaka etkilenmektedir. Yapılan araştırmalarda, toplumun her

bireyinin birbirini kusursuzca anlaması ve toplumların kültürel, bilimsel anlamda gelişebilmesi için yazı dilinin ortak olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır (Baş, 2011; Chafe & Tannen, 1987; Deniz, 2003; Kansızoğlu, 2012). Yapılan çalışmalara göre yazılı anlatım ürünlerinde, köy ve kasabalarda yaşayan öğrenciler, şehirde yaşayan öğrencilere göre cinsiyet farkı gözetmeksizin standart dilden daha çok sapma göstermektedir. Şehirde yaşayan öğrencilerde ise erkek öğrencilerin yazma çalışmalarında daha çok konuşma dili özelliklerine rastlanmıştır (Balcı, 2013; Erdoğan, 2012; İlanbey, 2016; Şimşek, 2016).

Konuşma etkinlikleriyle ilgili yapılan araştırmaların sonuçlarına göre okullarda konuşma yöntem ve tekniklerinin etkin bir biçimde uygulanması, anında dönütlerle eksiklikler tamamlandıktan sonra yeni etkinlikler yapılması gerektiği tespit edilmiştir. Sınıfın konuşma etkinliklerine uygun hâle getirilmesi, ölçme ve değerlendirmenin yeterli düzeyde yapılması da konuşma becerisinin gelişmesi açısından önem taşımaktadır. Öğrenciyi konuşmaya teşvik edecek konuların bulunmasının öğrencinin derse olan ilgisini ve konuşma motivasyonunu artırdığı tespit edilmiştir (Akkaya, 2012; Çerçi, 2015; Doğan, 2009; Sever, 1993). Yazma becerisi ile ilgili yapılan çalışmalarda, konuşma dilinin yazı dilini etkilediği tespitinden yola çıkılarak ilkök, ortaokul öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının yazılı anlatım kâğıtlarında görülen konuşma dili unsurları tespit edilerek incelenmiştir (Arıcı & Ungan, 2008; Aydın, 2014; Bakır, 2015; Brilliant, 2006; Dursunoğlu, 2006; Ekinci Çelikpazu, 2006; Eryılmaz, 2015; Kellogg & Raulerson, 2007; Önder, 2009; Townend & Walker, 2006; Töremen, 2008; Yaman & Erdoğan, 2007). Konuşma dilinden yazı diline yansıyan hatalar ses bilgisi, şekil bilgisi eksiklikleri, internet ve sosyal medyada kullanılan kelime; kısaltma, kalıp ifadelerin uygunsuz kullanımı, argo ifadeler olabileceği gibi her bireyin kendine has konuşma dilinin yansımaları da olabilir. Yazma becerisinin geliştirilmesi için öğrenciye yerel ağız ile ortak dil farkının kavratılması ve bu doğrultuda okullarda yazma etkinlikleri yapılması gerektiği ortaya koyulmuştur. Yazma yöntem ve tekniklerinden özellikle yaratıcı yazma tekniklerinin yazma kaygısına, tutumuna ve becerisine olumlu yönde etki ettiği, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinde olumlu bir değişime sebep olduğu tespit edilmiştir (Bayat, 2016; Bilgili & Kana, 2018; Dalkılıç Fer, 2017; Susar Kırmızı, 2009; Tağa & Ünlü, 2013; Temizkan, 2011). Okuma yöntem ve tekniklerinin yazma becerisine etkisi araştırılarak okuma alışkanlığının yüksek olmasının, yazmaya karşı tutumu da iyi yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Okuduğunu anlama becerisi yüksek öğrencilerin yazmada da başarılı oldukları, yazmaya karşı olumlu tutum gösterdikleri tespit edilmiştir. (Akdal, 2011; 2010; Coşkun, 2010; Kasap, 2019; Tanju, 2010; Yılmaz, 2019). Yaratıcı okuma ve yazma çalışmalarının yaratıcı yazmayı ve yaratıcı düşünme becerisini geliştirdiği görülmüştür. Öğrencilerin yazma becerisinin gelişmesi için diğer dil becerilerinin de geliştirilmesi önerilmiştir.

Bu araştırmada, daha önce yapılan bilimsel çalışmalara benzer olarak öğrencilerin yazma çalışmalarındaki konuşma dili unsurları tespit edilerek ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Problemin giderilmesinde, öğrencilere bireysel çalışmalar ve grup çalışmaları yapılarak etkinliklerde çeşitli yazma yöntem ve tekniklerinden yararlanılmıştır.

Bu çalışmanın alandaki diğer çalışmalardan farkı ise yazmadaki hataları sadece tespit etmekle kalmayıp, bunların giderilmesi için yazma etkinliklerini dört temel dil becerisiyle desteklemesidir. Yazma çalışmalarıyla beraber konuşma etkinliklerinin de yapıldığı bu araştırmada öğrencilere düzenli olarak dinleme etkinlikleri yaptırılmış, okuma ödevleri verilerek sınıf öğretmeni tarafından bu ödevlerin takibi sağlanmıştır. Öğrencilere ağız, konuşma dili ve ortak dil özellikleriyle birlikte farkının kavratılması için konuşma ve yazma etkinlikleri eş zamanlı yapılmıştır. Öğrencilerin kendilerini

hayatın her alanında anlaşılır bir şekilde ifade edebilmeleri için konuşma dili ile yazı dilinin farkını kavramaları gerekmektedir. Dil becerilerinin doğru ve etkili kullanımı, bireyin yakın çevresinden sonra ilköğretimde yani okullarda öğretilmelidir. Dilin dört becerisi birbirlerine bağımlı olarak ve birbirlerinden destek alarak gelişmektedir. Bu araştırmada öğrencilerin yazı dili ile konuşma dilinin ayrımını fark etmesi sağlanmaya çalışılarak, yazılı anlatım çalışmalarındaki konuşma dili unsurlarının uygulamanın hemen ardından anında dönütle düzeltilmesi, konuşma çalışmalarıyla pekiştirilmesi hedeflenmiştir. Bunlarla beraber okuma ve dinleme becerisi alanlarında yapılan etkinliklerle de yazma becerisi geliştirilmeye çalışılmıştır.

Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarının konuşma dili unsurlarından arındırılması için yapılan bu çalışmada cevap aranan araştırma soruları şunlardır:

- Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen standart olmayan konuşma dili unsurları nelerdir?
- Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen ses bilgisi düzeyindeki yanlışlar nelerdir?
- Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen şekil bilgisi düzeyindeki yanlışlar nelerdir?
- Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen kavram işareti düzeyindeki yanlışlar nelerdir?
- Uygulamaların, öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarının standart olmayan konuşma dili unsurlarından arındırılmasına katkısı nedir?

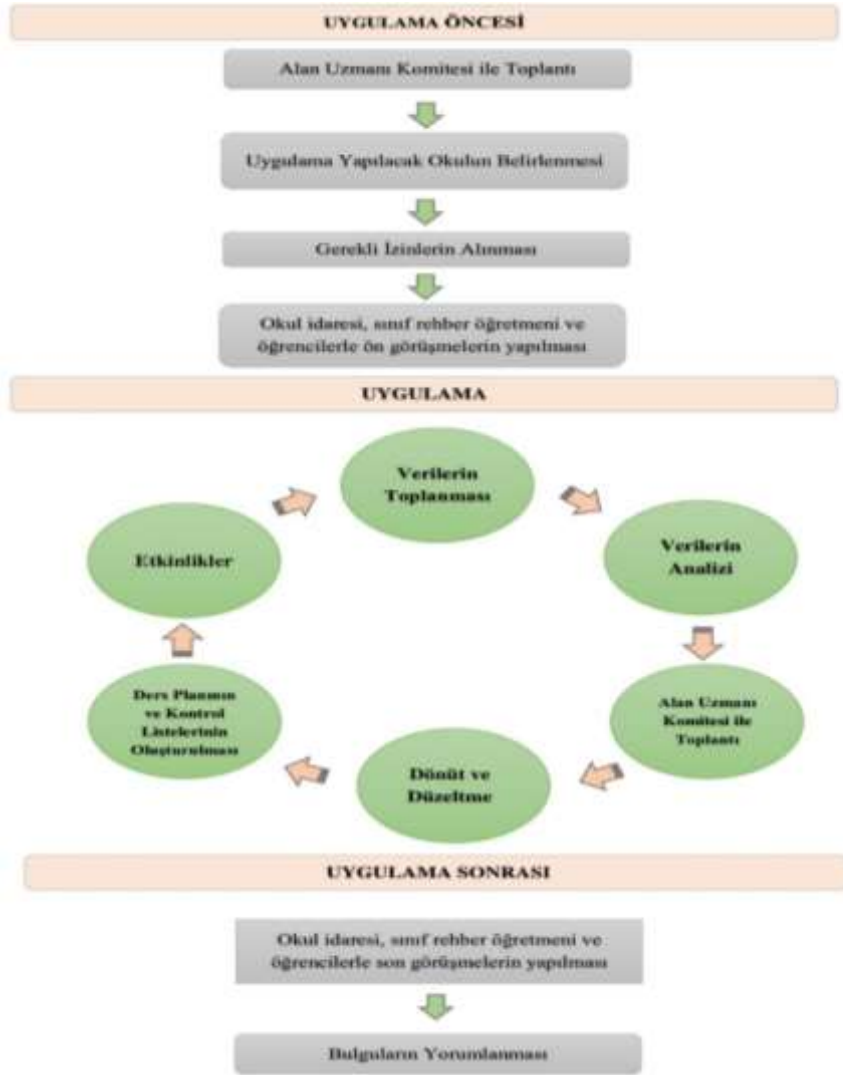
YÖNTEM

Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki konuşma dili unsurlarının giderilmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır.

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin konuşma dili unsurlarının yazılı anlatımlarına yansımalarının nedenlerini araştırıp yorumlayarak bunlara ilişkin çözüm önerileri sunmayı ve öğrencilerin yazılı anlatımlarında istenen yönde değişim sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden “*eylem araştırması*” deseni kullanılmıştır. Eylem araştırması Altrichter, Posch ve Somekh’e (1998) göre bir sosyal bağlamın içinde yer alan eylemlerin niteliğini geliştirme çabasıdır (Akt., Büyüköztürk, Akgün, Çakmak, Demirel, Erkan & Karadeniz, 2013, s. 253). Öğretmenlerin öğretim yolları, öğrencilerin nasıl daha iyi öğrendiği ve ölçümlerin nasıl yapıldığı ile ilgili bilgi toplamak için kullandıkları sistemli araştırma; okul ve sınıf temelli eğitimsel uygulamaları geliştirmeyi amaçlayan, çoğunlukla öğretmenler tarafından gerçekleştirilen araştırmalar olarak tanımlanmıştır (Demirel, 2005, s. 52).

Bu araştırmada eylem araştırması türlerinden “*teknik/teknik iş birlikçi/bilimsel eylem araştırması*” kullanılmıştır. Teknik/teknik iş birlikçi/bilimsel eylem araştırmasında problemin tespiti ile başlayan süreçte, uygulayıcı sürece katılır ve sorunun çözümünde araştırmacı ve uygulamacı birbirlerinden destek alırlar. Araştırmanın uygulama aşamasında ortaya çıkan problemler uygulamacı tarafından araştırmacıya iletilir ve araştırmacının analizleri doğrultusunda, uygulamacıyla bir iş birliği içinde çözülmeye çalışılır (Ocak & Akkaş Baysal, 2019, s. 19; Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 296). Bu araştırmada veri toplamaya ve çözüme yönelik etkinlik uygulamalarının yapılmasında, öğrencileri daha yakından tanıyan, aynı zamanda Türkçe öğretmeni olan sınıf rehber öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur.

Araştırma probleminin çözümü için gerçekleştirilen eylem araştırmasının detaylı bir planının yapılması, Lewin'e göre sürecin en önemli aşamasıdır (Akt., Ocak & Akkaş Baysal, 2019, s. 7). Bu araştırmada, araştırmanın her aşamasının planı belirlenerek süreçte gerekli görülen yerlerde düzeltmeler yapılmıştır.

Şekil 1. Eylem Planı

Katılımcılar

Bu araştırmanın katılımcıları, 2019 - 2020 eğitim - öğretim yılının güz döneminde Erzurum il merkezindeki bir devlet okulunda okuyan 19 yedinci sınıf öğrencisidir.

Süreçte iş birliği içinde olunan diğer katılımcılar (veri kaynakları) şunlardır:

- Sınıf rehber öğretmeni,
- Alan uzmanı komitesi; iki alan uzmanı ve bir eğitim bilimleri uzmanından oluşan uzman komitesi

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı ve öğrenci günlükleri, öğrencilerin yazılı anlatım çalışmaları, öğrenci kontrol listeleri, görüşme ve ses kaydı

kullanılmıştır. Veri toplama aşamasında sorulan sorular ve kontrol listeleri gibi veri toplama araçları, araştırmanın yazarları tarafından hazırlanmıştır. Araştırmanın verileri 2020 yılından önce toplandığı için etik kurul onayı alınmamıştır.

Uygulama

Araştırmanın 7. sınıf öğrencilerine 12 hafta, 24 ders saatinde yapılması planlanmıştır. 2 hafta katılımcıların ön ve son görüşmelerine ayrılmıştır. Öğrenci ürünleri aracılığıyla tespit edilen konuşma dili unsurları, temalara dönüştürülmüş, katılımcılarla yapılan ön görüşmeler incelenip bu doğrultuda haftalık eylem planı hazırlanmıştır. Eylem planı hazırlanırken ve etkinlikler oluşturulurken MEB'in kullandığı ders kitapları temel alınmıştır.

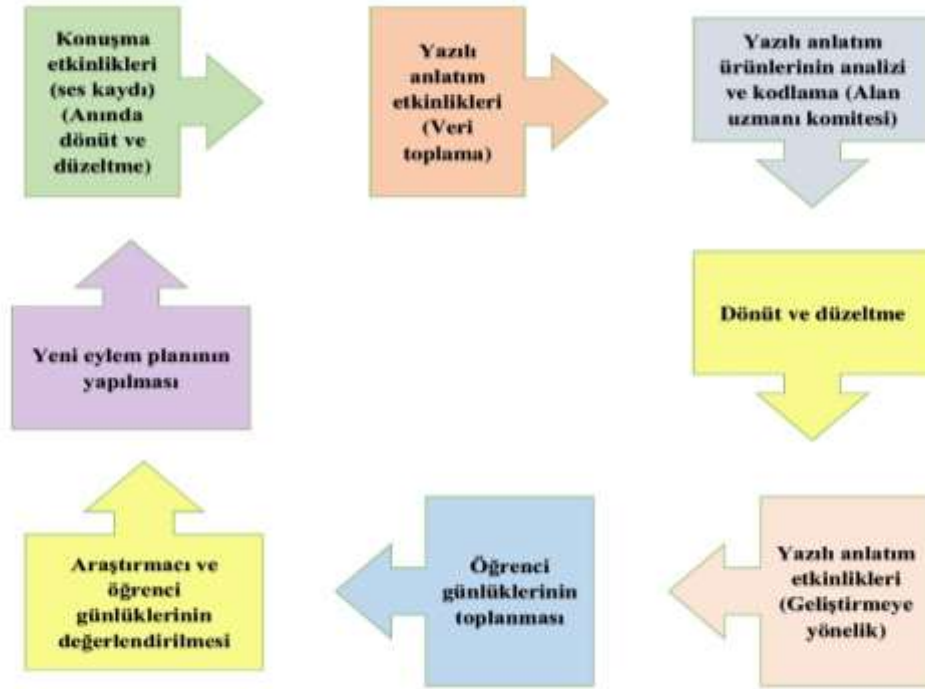
Tablo 1.

Araştırmanın Uygulama Süreci

Sıra	Eylem	Süre
1	Katılımcılarla Ön Görüşmeler	1 Hafta (2 ders saati)
2	Eylem Planı Uygulamaları	10 Hafta (20 ders saati)
3	Katılımcılarla Son Görüşmeler	1 Hafta (2 ders saati)

Araştırma, perşembe ve cuma günleri birer ders saatinde uygulanmıştır. Her hafta iki farklı yazma çalışması yapılmıştır. Uygulamanın yapıldığı gün sınıfta bulunmayan, devamsızlık yapan öğrenciler için bir sonraki etkinliğe kadar telafi uygulaması yapılmıştır.

Her hafta düzenli olarak konuşma etkinliği yapılan öğrencilere, yazılı anlatımlarını pekiştirmek amacıyla düzenli olarak kitap okuma ve dinleme ödevleri verilip sınıf rehber öğretmeni tarafından bu ödevlerin takibi sağlanmıştır. Her haftanın sonunda toplanan öğrenci günlükleri ve araştırmacı günlüğü, alan uzmanı komitesi ile beraber değerlendirilerek gelecek haftanın eylem planı oluşturulmuştur.

Şekil 2. Haftalık Eylem Planı Döngüsü.

Veri Analizi

Bu çalışmada, veri toplama ve veri analizi süreçleri eş zamanlı gerçekleşmiştir. Araştırmada öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki konuşma unsurlarını tespit etmek amacıyla içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, elde edilen verilerin ayrıntılı incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını sağlar (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 89). Araştırmada en çok hangi hatanın yapıldığının, hangi öğrencinin en çok hangi hatayı yaptığının ve haftalara göre hata düzeyinin tespitinde nicel verilerden de yararlanılmıştır.

Öğrencilerin yazılı anlatımlarından elde edilen verilerin hata kodları oluşturulmuş, her öğrenci ürünü ayrı dosyada incelenerek öğrencilerin haftalık gelişimi takip edilmiştir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarından elde edilen verilerin hata kodları temalara dönüştürülerek yazma etkinlikleri tasarlanmıştır. Her öğrencinin haftalara göre yaptığı hata tipleri takip edilerek aynı hata tipinin tekrar yapılma durumu izlenmiştir.

Öğrencilerin yazılı anlatımlarından elde edilen verilerin hata kodları oluşturulmuş, her öğrenci ürünü ayrı dosyada incelenerek öğrencilerin haftalık gelişimi takip edilmiştir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarından elde edilen verilerin hata kodları temalara dönüştürülerek yazma etkinlikleri tasarlanmıştır. Standart Türkiye Türkçesine göre belirlenen hata kodları ve temalar aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir:

Tablo 2.
Hata Kodları ve Temalar

TEMALAR	KODLAR		
Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen ses bilgisi düzeyindeki yanlışlar	a. Ünlüler düzeyinde yapılan yanlışlar	b. Ünsüzler düzeyinde yapılan yanlışlar	c. Hece düzeyinde yapılan yanlışlar
	1. Ünlülerde inceleşme	11. Ünsüzlerde ötümlüleşme	22. Hece düşmesi
	2. Ünlülerde kalınlaşma	12. Ünsüzlerde ötümsüzleşme	23. Hece kaynaşması
	3. Ünlülerde düzleşme	13. Ünsüzlerde sızıcılaşma	24. Hece türemesi
	4. Ünlülerde yuvarlaklaşma	14. Ünsüzlerde patlayıcılaşma	
	5. Ünlülerde daralma	15. Ünsüzlerde türeme	
	6. Ünlülerde genişleme	16. Ünsüzlerde düşme	
	7. Ünlülerde benzeşme	17. Ünsüzlerde göçüşme	
	8. Ünlülerde aykırılışma	18. Ünsüzlerde benzeşme	
	9. Ünlülerde düşme	19. Ünsüzlerde aykırılışma	
	10. Ünlülerde türeme	20. Ünsüzlerde ikizleşme	
	21. Ünsüzlerde tekleşme		
Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında şekil bilgisi düzeyinde tespit edilen yanlışlar	a. Yapım ekleri düzeyinde yapılan yanlışlar	b. Çekim ekleri düzeyinde yapılan yanlışlar	
	25. Yapım ekinin düşürülmesi	27. Hâl eklerinin yanlış kullanımı	
	26. Sözcüğe fazladan yapım eki eklenmesi	28. Çokluk ekinin yanlış kullanımı	
		29. İyelik eklerinin yanlış kullanımı	
		30. Şekil, zaman ve şahıs eklerinin yanlış kullanımı	
		31. Tamlayan ve tamlanan eklerinin yanlış kullanımı	
Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında kavram işareti düzeyinde tespit edilen yanlışlar	32. Ağızlardan kavram işareti aktarma		
	33. Kavram işareti düzeyinde yapılan yanlışlar		

Geçerlik ve Güvenirlilik

Mills'e (2003) göre eylem araştırmasının geçerliliğini artırmak için inandırıcılık, transfer edilebilirlik, güvenilmeye layık olma ve onaylanabilirlik ölçütleri kullanılır. Eylem araştırmalarında güvenirlilik, ölçümün; ölçme aracının iyi ve mükemmel olması anlamına gelir (Akt., Şencan, 2005, s. 530). Bu çalışmada, geçerlik ve güvenirliliğin artırılması amacıyla, araştırma probleminin detaylı çözümlenmesi amacıyla birden fazla veri toplama aracı kullanılmıştır. Eylem araştırmasının her aşamasında alan uzmanı komitesine danışılmıştır. Her uygulama sonrasında, verilerin analiz edilmesinde ve değerlendirilmesinde uzman komitesinin görüşleri alınmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen standart olmayan konuşma dili unsurları

Tablo 3.

Temalara Ait Bulguların Analizi

	Temaya Ait Hata Tiplerinin Toplam Sayısı	Bütün Hata Tipleri İçindeki Oranı (%)
Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen ses bilgisi düzeyindeki yanlışlar	665	84
Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen şekil bilgisi düzeyindeki yanlışlar	94	12
Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen kavram işareti düzeyindeki yanlışlar	33	4
Toplam	792	100

Tablo 3'te öğrencilerin yazılı anlatımlarında tespit edilen hata tiplerine ait temaların toplam kullanım sayısı ve söz konusu hata tiplerinin bütün hata tipleri içindeki oranları gösterilmiştir. Araştırma süresince öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında toplam 792 hata tespit edilmiştir. Bunlardan 665'i (%84) ses bilgisi düzeyinde, 94'ü (%12) şekil bilgisi düzeyinde ve 33'ü de (%4) kavram işareti düzeyindedir.

Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen ses bilgisi düzeyindeki yanlışlar

Yapılan çalışmada, öğrencilerin hem Erzurum ağızına ait birtakım özellikleri hem de yazı diline aktarılmaması gereken standart konuşma dili unsurlarını yazı dilinde kullandıkları tespit edilmiştir. Bu özelliklerin bir kısmı da ses bilgisi düzeyindedir:

Tablo 4.

Öğrencilerin Yazılı Anlatım Çalışmalarında Tespit Edilen Ses Bilgisi Düzeyindeki Yanlışların Analizi

	Hata Tipinin Toplam Kullanım Sayısı	Ses Bilgisi Düzeyinde Tespit Edilen Hata Tipleri İçerisindeki Oranı (%)	Bütün Hata Tipleri İçindeki Oranı (%)
Ünlülerle ilgili yanlışlar	196	29	25
Ünsüzlerle ilgili yanlışlar	319	50	40
Hece düzeyinde yapılan yanlışlar	150	23	19
Toplam	665	100	84

Tablo 4'te öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen ses bilgisi düzeyindeki yanlışların durumu gösterilmiştir. Ses bilgisi düzeyinde yapılan 665 (%84) hatadan 196'sı (%28) ünlüler; 319'u (%50) ünsüzler, 150'si (%22) hece düzeyinde yapılmıştır.

Tablo 5.
Ünlüler Düzeyinde Yapılan Yanlışların Analizi

	Hata Tipinin Toplam Kullanım Sayısı	Ünlüler Düzeyinde Yapılan Yanlışlar İçindeki Oranı (%)	Ses Bilgisi Seviyesinde Tespit Edilen Hata Tipleri İçerisindeki Oranı (%)	Bütün Hata Tipleri İçindeki Oranı (%)
Ünlülerde inceleşme	22	11.2	3.3	2.7
Ünlülerde kalınlaşma	16	8.1	2.4	1.9
Ünlülerde düzleşme	7	3.5	1	0.8
Ünlülerde yuvarlaklaşma	12	6.1	1.8	1.5
Ünlülerde daralma	30	15.3	4.5	3.7
Ünlülerde genişleme	4	2	0.6	0.5
Ünlülerde benzeşme	17	8.6	2.5	2.1
Ünlülerde aykırılışma	30	15.3	4.5	3.7
Ünlülerde düşme	30	15.3	4.5	3.7
Ünlülerde türeme	28	14.2	4.2	3.5

Tablo 5’te öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarındaki ünlüler düzeyinde yapılan hatalar gösterilmektedir. Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında ünlüler düzeyinde en çok görülen hata tipleri 30’ar kullanım sayısı ile (%15.3) ünlülerde daralma, aykırılışma ve düşmedir. Ünlülerde genişleme hata tipi ise 4 örnekle (%2) ünlüler düzeyinde en az kullanılan hata tipi olmuştur.

Tablo 6.
Ünsüzler Düzeyinde Yapılan Yanlışların Analizi

	Hata Tipinin Toplam Sayısı	Ünsüzler Düzeyinde Yapılan Yanlışlar İçindeki Oranı (%)	Ses Bilgisi Seviyesinde Tespit Edilen Hata Tipleri İçerisindeki Oranı (%)	Bütün Hata Tipleri İçindeki Oranı (%)
Ünsüzlerde ötümlüleşme	102	31.9	15.3	12.8
Ünsüzlerde ötümsüzleşme	27	8.4	4	3.4
Ünsüzlerde sızıcılaşma	39	12.2	5.8	4.9
Ünsüzlerde patlayıcılaşma	25	7.8	3.7	3.1
Ünsüzlerde türeme	11	3.4	1.6	1.3
Ünsüzlerde düşme	92	28.8	13.8	11.6
Ünsüzlerde göçüşme	1	0.3	0,1	0.1
Ünsüzlerde benzeşme	8	2.5	1.2	1
Ünsüzlerde aykırılışma	10	3.1	1.5	1.2
Ünsüzlerde ikizleşme	1	0.3	0,1	0.1
Ünsüzlerde tekleşme	3	0.9	0.4	0.3

Tablo 6’da ünsüzler düzeyinde yapılan yanlışların durumu gösterilmiştir. Buna göre 102 (%31.9) örneği tespit edilen ünsüzlerde ötümlüleşme en çok rastlanan hata tipi olmuştur. Ünsüzlerde göçüşme ve aykırılışma hatalarının ise 1’er (%0.1) örneğine rastlanmıştır.

Tablo 7.

Hece Düzeyinde Tespit Edilen Yanlışların Analizi

	Hata Tipinin Toplam Sayısı	Hece Düzeyinde Yapılan Yanlışlar İçindeki Oranı (%)	Ses Bilgisi Seviyesinde Tespit Edilen Hata Tipleri İçerisindeki Oranı (%)	Bütün Hata Tipleri İçindeki Oranı (%)
Hece düşmesi	68	45.3	10.2	8.5
Hece kaynaşması	45	30	4.5	3.7
Hece türemesi	37	24.6	5.5	4.6

Hece düzeyinde tespit edilen yanlışların durumu Tablo 7’de gösterilmiştir. Bu hata düzeyinde 68 örnekle (%68) en fazla hece düşmesi hatası yapıldığı görülmüştür.

Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen şekil bilgisi düzeyindeki yanlışlar

Şekil bilgisi, bir dilin söz varlığının; kelimelerinin, köklerinin ve eklerinin biçimden anlama doğru anlaşılmasını böylelikle o dilin kavranmasını sağlar. Dilin doğru kullanılması bireye hayatının her alanında fayda sağlayacağı için kullanılan dilin şekil bilgisi özelliklerinin bireye kavratılması gerekmektedir. Bu çalışmada öğrencilerin, yazılı anlatım çalışmalarına standart konuşma dilinden ve Erzurum ağzından şekil bilgisi düzeyinde aktarmalar yaptıkları tespit edilmiştir:

Tablo 8.

Öğrencilerin Yazılı Anlatım Çalışmalarında Şekil Bilgisi Düzeyinde Tespit Edilen Yanlışların Analizi

	Hata Tipinin Toplam Sayısı	Şekil Bilgisi Düzeyinde Tespit Edilen Hata Tipleri İçerisindeki Oranı (%)	Bütün Hata Tipleri İçindeki Oranı (%)
Yapım ekleri düzeyinde yapılan yanlışlar	7	7	1
Çekim ekleri düzeyinde yapılan yanlışlar	87	93	11
Toplam	94	100	12

Tablo 4’e göre şekil bilgisi düzeyinde toplam 94 hata tespit edilmiştir. Bu hataların 7’si (%7) yapım ekleri düzeyinde; 87’si (%93) çekim ekleri düzeyinde yapılmıştır. Şekil bilgisi düzeyinde yapılan yanlışların bütün hata tipleri içindeki oranı ise %12’dir.

Tablo 9.

Yapım Ekleri Düzeyinde Yapılan Yanlışların Analizi

	Hata Tipinin Toplam Sayısı	Yapım Ekleri Düzeyinde Yapılan Yanlışlar İçindeki Oranı (%)	Şekil Bilgisi Seviyesinde Tespit Edilen Hata Tipleri İçerisindeki Oranı (%)	Bütün Hata Tipleri İçindeki Oranı (%)
Yapım ekinin düşürülmesi	3	42.8	3.1	0.3
Sözcüğe fazladan yapım eki eklenmesi	4	57.1	4.2	0.5

Tablo 9’da yapım ekleri düzeyinde yapılan yanlışların durumu gösterilmiştir. Bu hata düzeyinde 4 (%57.1) örnekle en fazla “Sözcüğe fazladan yapım eki eklenmesi” hatasının yapıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 10.

Çekim Ekleri Düzeyinde Yapılan Yanlışların Analizi

	Hata Tipinin Toplam Sayısı	Çekim Ekleri Düzeyinde Yapılan Yanlışlar İçindeki Oranı (%)	Şekil Bilgisi Seviyesinde Tespit Edilen Hata Tipleri İçerisindeki Oranı (%)	Bütün Hata Tipleri İçindeki Oranı (%)
Hâl eklerinin yanlış kullanımı	7	8	7.4	0.8
Çokluk ekinin yanlış kullanımı	5	5.7	5.3	0.6
Tamlayan ve tamlanan eklerinin yanlış kullanımı	6	6.8	6.3	0.7
İyelik eklerinin yanlış kullanımı	6	6.8	6.3	0.7
Şekil, zaman ve şahıs eklerinin yanlış kullanımı	63	72.4	67.0	7.9

Tablo 10’da çekim ekleri düzeyinde yapılan yanlışların durumu gösterilmiştir. Bu hata düzeyinde en fazla yanlışın 63 (%72.4) kullanımla “Şekil, zaman ve şahıs eklerinin yanlış kullanımı” olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında kavram işareti düzeyinde karşılaşılan yanlışlar

Tablo 11.

Kavram İşareti Düzeyinde Yapılan Yanlışların Analizi

	Hata Tipinin Toplam Sayısı	Kavram İşareti Düzeyinde Tespit Edilen Yanlışlar İçindeki Oranı (%)	Bütün Hata Tipleri İçindeki Oranı (%)
Ağızlardan kavram işareti aktarma	18	55	2.2
Uygun kavram işaretinin seçilememesi	15	45	1.8
Toplam	33	100	4

Tablo 11’de öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında kavram işareti düzeyinde tespit edilen yanlışların durumu gösterilmiştir. Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında ağızlardan kavram işareti aktarmayla ilgili 18 (%55); uygun kavram işaretinin seçilememesiyle ilgili de 15 (%45) yanlışla rastlanmıştır. Uygun kavram işaretinin seçilememesi temasının bütün hatalar içindeki oranı %4’tür.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	Genel Toplam
1. Hafta	1				1	1		1	1	1	14	3	2	1	9		1				8	5	4	1	1	1	1	2	1				59	
2. Hafta	5	5	2	9	1	2	1	5	5	5	12	5	17	5	3	19		3	3			7	9	9	1	4	1			3	1	3	2	147
3. Hafta		3	1	1	2	1	4	1	4		19	3	2	10	1	19						2	7	5	1		2	1	2	16	1	7	2	117
4. Hafta	8	4	2		2	3	8	5	6	18	4	1	5	1	9		1	3				15	3	14		1	2		29	1		3	148	
5. Hafta	2	2			5	3	5	5	13	19	4	2	2	2	7		3	1				9	3	15	1		2	1	2	2	1	1	7	117
6. Hafta	1	2	1		10	4	8	3	1	12	2	7	1	1	10							7	4	1			1		1		2	1		80
7. Hafta	2		1	1	1	1	1			2		3			8	1						1	1								1			15
8. Hafta	1			2			1	2	1	5		3			5				1			2	1						4		2			30
9. Hafta	1		1	4				3	1	1	4	2	1	2	3				1		1	8	4	1				1						39
10. Hafta	1	2		2	1		1	2			2		1	3		1		1		1		4	3	1					6		1			32
Genel Toplam	22	16	8	12	30	4	17	30	30	23	102	27	39	25	11	92	1	8	10	1	3	68	37	45	3	4	7	5	6	62	6	18	15	792

Şekil 3. Haftalara Göre Hata Tipleri

Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarının konuşma dili unsurlarından arındırılmasına yönelik yapılan bu eylem araştırmasında konuşma, okuma ve dinleme teknikleri kullanılarak yapılan etkinliklerin öğrencilerin yazılı anlatımlarını geliştirmeye katkısının olduğu (ilk beş haftanın hata ortalaması 117.6; son beş haftanın hata ortalaması 40.8) sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin yazılı anlatımlarına en fazla yansıyan konuşma dili unsurlarının en önemli sebebi, yerel ağzın ses özelliklerinin kullanımı olmuştur. Bununla birlikte standart olmayan konuşma dili aktarımları da görülmüştür.

TARTIŞMA

Araştırmada, “Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen ses bilgisi düzeyindeki yanlışlar” başlığı altındaki bulgular “ünlüler düzeyinde yapılan yanlışlar”, “ünsüzler düzeyinde yapılan yanlışlar” ve “hece düzeyinde yapılan yanlışlar” olmak üzere üç alt başlıkta incelenmiştir. Bulguların ikinci ana başlığı olan “öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen şekil bilgisi düzeyindeki yanlışlar” ise “yapım ekleri düzeyinde yapılan yanlışlar” ve “çekim ekleri düzeyinde yapılan yanlışlar” olarak iki alt başlığa ayrılmıştır. “Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında kavram işareti düzeyinde karşılaşılan yanlışlar” ise bulguların üçüncü ana başlığıdır. Bu başlık; “ağızlardan kavram işareti aktarma” ve “uygun kavram işaretinin seçilememesi” olarak ikiye ayrılmıştır.

Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki konuşma dili unsurlarını tespit etmek amacıyla yapılan çalışmalarda farklı başlıklar altında incelemeler yapıldığı görülmektedir. Balcı (2013) araştırmasında, “Seydişehir Ortaöğretim Kurumları (SOÖK) öğrencilerinin okul ortamındaki konuşmalarında standart Türkçeden (ST) den sapmalar” ve “SOÖK öğrencilerinin okul ortamındaki konuşmalarında görülen sapmaların öğrencilerin yazımlarına etkisi” başlıkları altında, öğrencilerin konuşmalarındaki standart Türkçeden sapmaların yazılı anlatımlarına olan etkisini incelemiştir.

Kansızoğlu (2012) makalesinde, öğrencilerin yazılı anlatım kâğıtlarındaki kelime ve cümle yanlışlarını incelemiştir. Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarındaki hataları incelerken bunları başlıklara ayırmamış, öğrencilerin hatalı kelime ve cümlelerini konuştuğu gibi yazma eğilimini öğrencilerin konuşma ve yazma dillerinin farklarını

bilmemeleriyle açıklamıştır. Şimşek (2016) çalışmasında, öğrencilerin yazılı ve sözlü anlatımlarında ağız özelliği gösteren unsurları ses ve şekil bilgisi yönünden ayrı başlıklarda incelenmiştir.

İlanbey ise (2016) araştırmasında, “argo kullanımı” başlığına yer vermiş, “internet dili özellikleri kullanımı” başlığını internet diline özgü keyfi eksiltiden yola çıkarak örneklendirerek açıklamıştır. “Az çaba kanunu” ve “konuştuğu gibi yazmak,” ayrı başlıklar altında incelenmiştir. “Yöresel ağız kullanımı” başlığı altında kelimelerin araştırmanın yapıldığı yöreye has ses değişimleri ve “kişiyeye özgü dil kullanımı (idyolekt)” örnekleri verilmiştir. İlanbey’in (2016) çalışmasından farklı olarak bu çalışmada ses hadiseleri, ses bilgisi ve şekil bilgisi düzeyinde incelenmiş standart Türkçeden sapmalar ve ağız etkisiyle oluşan ses olayları örnekler üzerinde belirtilmiştir. Kavram işareti düzeyinde yapılan yanlışlar başlığı altında ağızdan aktarılan kavram işaretleri ve konuşma dilinin aceleciliğinden kaynaklanan “uygun olmayan kelime kullanımı” ayrı ayrı incelenmiştir. Bu çalışmada, internete özgü kavram işareti aktarımına ve argo sözcük kullanımına rastlanmamıştır.

Bu araştırmanın ses bilgisi bakımından sonuçları, öğrencilerin yazılı anlatım kâğıtlarındaki hataların tespit edilmesi amacıyla yapılan başka çalışmalarla tutarlılık göstermektedir. İkinci Çelikpazu (2006), Erzurum ilinde yaptığı araştırmasında ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında en çok ses bilgisi hatalarının görüldüğünü ve Erzurum ağzının bu yanlışlarda büyük etkisi olduğunu tespit etmiştir. Balcı (2013) ise lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada öğrencilerin konuşma ve yazmadaki ses bilgisi yanlışlarını Türkçenin olağan ses değişim seyrine bağlamıştır. İlanbey (2016) “az çaba kuralı” başlığı altında ses olaylarının öğrencilerin yazılı anlatımlarında en fazla görülen konuşma dili unsuru olduğunu belirtmiştir.

Ses bilgisi seviyesinde görülen hatalar, az çaba ve dilde ekonomi kanununun etkisiyle konuşma dilinde yapılan eksiltmelerin ve Erzurum ağzında görülen ses değişimlerinin yazılı anlatım çalışmalarına yansıtılması şeklinde görülmüştür.

Eryılmaz (2015) araştırmasında öğrencilerin sözlü ve yazılı anlatımlarında zaman ve şahıs eklerinin kullanımında yerel ağızdan aktarımların yoğun olduğunu tespit etmiştir. Şimşek (2016), İkinci Çelikpazu (2006), Töremen (2008), öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında çekim eklerinde -özellikle de şekil, zaman ve şahıs eklerinde- görülen yanlışların büyük kısmının yerel ağızdan aktarmalarla gerçekleştiğini belirtmektedir.

Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında tespit edilen ses bilgisi, şekil bilgisi ve kavram işareti düzeyindeki hataların fazla olması, öğrencilerin aile ortamında ve sosyal çevrelerinde Erzurum ağzının yoğun olarak kullanıldığını göstermektedir. Bu araştırmanın sonuçları Arıcı & Ungan (2008), Aydın (2014), Balcı (2013), Brilliant (2006), Deniz (2003), İkinci Çelikpazu (2006), Eryılmaz (2015), Kansızoğlu (2012), Önder (2009), Şimşek (2016), Töremen (2008), Yaman & Erdoğan (2007) gibi araştırmacılar tarafından öğrencilerin yazılı/sözlü anlatımlarında görülen hataların tespit edilmesi amacıyla yapılan çalışmaların konuşma dili unsurlarıyla ilgili olan sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, yaratıcı yazma ve konuşma etkinlikleri öğrencilerin Türkçe dersine ilgisini artırarak derse daha istekli katılmalarını sağlamıştır. Kellogg & Raulerson (2007), Beydemir (2010), Tonyalı (2010), Başkök (2012), Demir (2013), Kaufman, Forgeard & Kaufman (2013), yaptıkları araştırmalarda yaratıcı yazma yönteminin öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmekle birlikte derse olan ilgi ve motivasyonlarını aynı zamanda öz güvenlerini artırdığını tespit etmişlerdir. Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarındaki haftalık gelişime bakıldığında bu

araştırmada yapılan yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yazılı anlatımlarını geliştirdiği sonucuna varılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarıyla tutarlı olarak Maltepe (2006), Kırmızı Susar (2009), Tağa & Ünlü (2013), Temizkan (2011), Dalkılıç Fer (2017) araştırmalarında yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazılı anlatımlarında olumlu değişim sağladığını tespit etmişlerdir.

Bu araştırmada, öğrencilerin yazılı anlatımlarını konuşma dili unsurlarından arındırmak amacıyla yapılan konuşma etkinlikleri, uygulamalarla eş zamanlı olarak verilen dönütlerle öğrencilerin sınıf içi sözlü anlatımlarının daha özenli olmalarına katkı sağlamıştır. Öğrencilere kendi hayatlarına, tecrübe ve hayallerine dayalı konuşma etkinlikleri yapılmıştır. Bu sayede öğrencilerin yazılı anlatımlarında kendilerini rahat ifade etmesi sağlanmıştır. Sever (1993), Doğan (2009), Çerçi (2015) yaptıkları çalışmada öğrencinin ilgisini çeken konuşma etkinlikleri yaptırmanın öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirdiği ve derse olan ilgilerini artırdığı görülmüştür. Bayat (2015) araştırmasında konuşma etkinliklerine dayalı yaratıcı yazma uygulamalarının dördüncü sınıf ilköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerini ve yazma tutumlarını olumlu yönde geliştirdiğini tespit etmiştir.

Dil becerileri, birbirinden destek alarak gelişmektedir. Yazma becerisi de okuma, dinleme ve konuşma becerilerinden bağımsız değildir. Bu araştırmada öğrencilerin yazılı anlatımlarını konuşma dili unsurlarından arındırmak için öğrencilere konuşma etkinlikleriyle birlikte okuma ve dinleme ödevleri verilmiştir. Tanju (2010) ve Yılmaz (2019) da yaptıkları araştırmalarda okuma alışkanlığının öğrencilerin yazma kaygılarını azalttığını tespit etmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarının konuşma dili unsurlarından arındırılması amacıyla yapılan bu araştırmada, 10 haftalık yazılı anlatım çalışmalarında öğrencilerin ses bilgisi, şekil bilgisi ve kavram işaretleri düzeyinde 33 farklı hata tipinde toplam 792 hatalı kullanıma rastlanmıştır.

Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında 792 hatalı örnekten ses bilgisi düzeyinde toplam 665 hata tespit edilmiştir. 665 hatadan 196'sı ünlüler; 316'sı ünsüzler, 150'si de hece düzeyinde yapılmıştır. Bulgulara göre ses bilgisi düzeyinde tespit edilen hatalar içinde ünlüler düzeyinde en fazla (%4.5) aykırılışma, daralma ve düşme hata tipleri görülmüştür. Hece düzeyinde ise hece düşmesi, en çok görülen (%10.2) hece olayı olmuştur. Bütün ses bilgisi hataları içinde en çok görülen hata tipi ise 102 örnekle (%15.3) ünsüzlerde ötümlüleşmedir. Bunda Erzurum ağızlarının kelimenin ilk ünsüzünü ötümlüleştirme eğiliminin ciddi düzeyde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Ses bilgisi seviyesinde görülen hatalar, az çaba ve dilde ekonomi kanununun etkisiyle konuşma dilinde yapılan eksiltmelerin ve Erzurum ağızında görülen ses değişimlerinin yazılı anlatım çalışmalarına yansıtılması şeklinde görülmüştür.

Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında şekil bilgisi düzeyinde toplam 94 hata tespit edilmiştir. Bu düzeydeki hatalar içinde en çok 87 örnekle (%93) çekim ekleri düzeyinde hata yapıldığı görülmüştür. Çekim ekleri düzeyinde en fazla yapılan hata tipi 63 örnekle (%67) şekil, zaman ve şahıs eklerinin yanlış kullanımı olmuştur. Bu hata tipindeki yanlışlarda yerel ağıza ait zaman eklerinin geçiş sıklığının fazla olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında kavram işareti düzeyinde 33 hatalı örneğe rastlanmıştır. Bunlardan 18'i ağızlardan kavram işareti aktarmayla, 15'i de uygun

kavram işaretinin seçilememesiyle ilgilidir. Bu düzeyde en çok görülen hata tipi “ağızlardan kavram işareti aktarma” (%55)’dir.

Ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımları üzerine yapılan bu araştırmada, dilde az çaba yasası ve anlaşılabilirlik kanunları çerçevesinde standart konuşma dilinden özellikle de yerel ağızdan farklı düzeylerde pek çok konuşma dili unsurunun yazı diline aktarıldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte incelemede, konuşma dilinde görülen bir an önce mesajı iletme kaygısıyla benzer ya da uygun olmayan kavram işareti kullanılması örneklerine de rastlanmıştır.

Ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında tespit edilen konuşma dili unsurları, öğrencilerin konuşma dili ve yazı dili arasındaki farkı kavrayamadıklarını göstermektedir. Öğrencilere uygulanan konuşma etkinliklerinde görülen standart olmayan konuşma dili unsurlarının büyük bir kısmının yazılı anlatımlarında da kullanıldığı görülmüştür.

Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarının konuşma dili unsurlarından arındırılması amacıyla araştırma süresince öğrencilere çeşitli konuşma, yazma ve okuma etkinlikleri yapılmıştır. On hafta veri toplama ile eş zamanlı yürütülen söz konusu etkinliklerin sonuçlarına göre öğrencilerin sınıf içi sözlü anlatımlarında ve yazılı anlatımlarında haftalara göre gelişme kaydedilmiştir.

Çeşitli yazma çalışmaları yaptırılarak öğrencilerin kendilerini rahatça ve özgürce ifade etmeleri sağlanmıştır. İlk beş hafta öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarında fark edilebilir bir gelişme gözlenemezken son haftalarda öğrencilere verilen dönütlerin ve yapılan yazılı anlatımı geliştirme etkinliklerinin sonuçları olumlu bir şekilde görülmeye başlanmıştır. İncelenen öğrenci günlüklerine göre öğrencilerin konuşma ve yazı dilinin farkını kavramaya başladıkları ve buna dikkat ederek yazmaya çabaladıkları görülmüştür. Yapılan yaratıcı yazma etkinliklerinde öğrencilerin eğlenceli buldukları yazma ve konuşma etkinliklerinin yapılmasını ilgiyle bekledikleri öğrenci günlüklerine yansımıştır.

- Bireyin gelişiminde önemli bir yere sahip olan okullarda, yazı dilinin doğru kullanılması amacıyla yapılan çalışmalarda dilin dört becerisinden aynı anda yararlanılmalıdır. Standart yazı dilinin ve konuşma dilinin birey, toplum ve kültür için önemi konusunda öğrencilerin farkındalık düzeyi çeşitli konuşma, yazma ve dinleme çalışmalarıyla artırılmalıdır.
- Öğrencilere konuşma dili ile yazı dilinin farklılıklarını kavrayabilmek amacıyla yaratıcı düşünmeyi geliştiren konuşma ve yazma etkinlikleri yapılmamıştır.
- Yerel ağız gibi konuşma dili özelliklerinin yazı diline yansımalarını önlemek için bireyin yakın çevresinden sonra en çok ilişkide bulunduğu okullarda bu soruna yönelik çalışmalara yer verilmelidir. Öğrencinin dil becerilerinin geliştirilmesinde okul ile öğrencinin yakın çevresinin iş birliği içinde olması gerekmektedir.
- Öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak amacıyla sadece okuldaki okuma saatleriyle yetinmeyerek öğrencilere okuma ödevleri verilip bunların takibi sağlanmalı ve bu konuda öğrencinin ailesiyle iş birliği içinde olunmalıdır.
- Sınıfta öğrencinin yerel ağız ile standart dil farkını kavrayabilmesini ve bu iki dili karşılaştırmasını sağlayacak çeşitli konuşma etkinlikleri yapılmalıdır.
- Çeşitli yazma etkinlikleri ve kelime çalışmaları uygulanarak öğrencilere sözlük kullanma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Özellikle Türkçe Öğretim Programı’nda, öğrencilere kazandırılması istenen kelime sayısı belirlenerek okullarda yapılan yazma çalışmalarında öğrencilerin bu hedefe ulaşmaları sağlanmalıdır.
- Yaratıcı yazma etkinliklerinin öğrencilerin derse olan ilgisini artırdığı, yazma kaygılarını azalttığı ve yazılı anlatımlarını geliştirdiği tespit edilmiştir.

Öğrencileri derse hazırlamak amacıyla ve yazma becerilerini geliştirmek amacıyla yaratıcı yazma tekniklerinden faydalanılması gerekmektedir. Öğrencilere yaratıcı konuşma, sesli okuma, yaratıcı drama, beyin fırtınası, zihin haritası gibi yaratıcı düşünmeyi geliştiren tekniklerle yazmaya hazırlık etkinlikleri yapılmalıdır.

- Öğretmenler, öğrencilerin okul ortamında sözlü ve yazılı anlatımlarına aktardıkları standart olmayan konuşma dili unsurlarını tespit edip uyarabilmek ve öğrencilere gerekli açıklamaları yapabilmek için görev yaptıkları bölgenin yerel ağzının özelliklerine hâkim olmaya çalışmalıdır.
- Türkçenin ses özellikleri, ses ve şekil olayları öğrencilere hayatın içinden örneklerle, etkinliklerle kavratılmalıdır. Dil bilgisi, kurallar yığını şeklinde öğretilmemelidir.

Katkı Oranı Beyanı: Araştırmanın uygulanması ve literatür taraması birinci yazar tarafından; yazımı, kontrolü ve düzeltmeleri ise her iki yazar tarafından yapılmıştır.

KAYNAKLAR

- Akdal, D. (2011). *Metinler arası okuma yaklaşımının ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Aksan, D. (2017). *Her yönüyle dil*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Akçağ.
- Alyılmaz, C. ve Alyılmaz, S. (2018). Ağız bilimi çalışmalarının Türkçe eğitimi açısından önemi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 45, 7-38. doi:10.24155/tdk.2018.55
- Arıcı, A.F. ve Ungan, S. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin yazılı anlatım çalışmalarının bazı yönlerden değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 317-328.
- Aydın, İ. (2014). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım çalışmalarındaki sorunlar üzerine bir inceleme. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(özel sayı I), 166-170.
- Bakır, S. (2015). *Yabancı uyruklu öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarının, yazma becerisi öz yeterliklerinin ve Türkçe yazma becerilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Balcı, M. (2013). *Seydişehir ortaöğretim kurumları (SOÖK) öğrencilerinin okul ortamındaki konuşmalarında standart Türkçe kullanım durumları ve bunun yazımlarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Baş, B. (2011). Sözlü ve yazılı kültür ilişkileri çerçevesinde konuşma ve yazma becerilerine bir bakış. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29), 109-117.
- Başkök, B. (2012). *İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinde uygulanan yaratıcı yazma çalışmalarının, öğrencilerin yaratıcılıklarına ve Türkçe dersine olan tutumlarına etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Bayat, S. (2016). The effectiveness of the creative writing instruction program based on speaking activities (CWIPSA). *International Electronic Journal of Elementary Education*, 8(4), 617-628.

- Beydemir, A. (2010). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara, yaratıcı yazma ve yazma endişesine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Bilgili, Y.G. ve Kana, F. (2018). Yaratıcı yazma etkinliklerinin Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerisine etkisi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(26), 544-561.
- Brilliant, J. J. (2006). Writing as an act of courage: The inner experience of developmental writers. *Community College Journal of Research and Practice*, 29(7), 505-516.
- Buran, A. (2002). Konuşma dili yazı dili ilişkileri ve derleme faaliyetleri. *Türkbilig*, 4, 97-104.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş. ve Kılıç Çakmak, E. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Chafe, W. and Tannen, D. (1987). The relation between written and spoken language. *Annual Review of Anthropology*, 16, 383-407.
- Çerçi, A. (2015). Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin konuşma becerisini ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri. *International Journal of Social and Educational Sciences*, 2(4), 186-204.
- Coşkun, İ. (2010). *İlköğretim 4. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerilerindeki gelişimin birbirini etkileme durumu: Eylem araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dalkılıç Fer, T. (2017). *İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazı çalışmalarının süreç içerisindeki gelişimlerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Demir, T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma özyeterlik algısı ilişkisi üzerine bir inceleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 84-114.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitim sözlüğü*. Ankara: Pegem.
- Deniz, K. (2003). Yazılı anlatım becerileri bakımından köy ve kent beşinci sınıf öğrencilerinin durumu. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 233-255.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.
- Dursunoğlu, H. (2006). Türkiye Türkçesinde konuşma dili ile yazı dili arasındaki ilişki. *Atatürk Üniversitesi. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 30, 1-21.
- Ekinci Çelikpazu, E. (2006). *Erzurum merkez ilçe ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Erdoğan, Ö. (2012). *Süreç temelli yaratıcı yazma uygulamalarının yazılı anlatım becerisine ve yazmaya ilişkin tutuma etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Eryılmaz, R. (2015). *Çameli ilçesi ağız ve Çameli ortaokullarında eğitim gören öğrencilerin yerel ağız özelliklerinin Türkçe eğitimine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Gemalmaz, E. (2009). Öğrenme ve uygulama dilleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 15(39), 161-172.
- Gökberk, M. (1997). *Değişen Dünya Değişen Dil*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi, yaklaşımı ve modeller*. Ankara: Pegem.
- Horowitz, R. and Samuels, S. (1987). *Comprehending oral and written language*. Bingley, England: Emerald Group.

Güler, M. ve Mert, O. (2020). Ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki konuşma dili unsurlarının giderilmesine yönelik bir eylem araştırması, 220-242

- İlanbey, Ö. (2016). *Ortaokul öğrencilerinin yazılı anlatımlarında konuşma dili unsurlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Kansızoğlu, H. B. (2012). Konuşma dili ve yazı dili etkileşimi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 217-235.
- Karaağaç, G. (2002). *Dil, tarih ve insan*. Ankara: Akçağ.
- Kasap, D. (2019). *Yaratıcı okuma-yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma erişimine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Kaufman, J.C., Kaufman, S.B. and Forgeard, M.J. (2013). The psychology of creative writing. H. Graeme (Ed.), *A companion to creative writing* in (s. 320-333). US: John Wiley.
- Kellogg, R.T. and Raulerson, B.A. (2007). Improving the writing skills of college students. *Psychonomic Bulletin & Review*, 14(2), 237-242.
- Korkmaz, S. (1996). Okulda konuşma eğitimi. *Çağdaş Eğitim*, 21(221), 43- 44.
- Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı yazma yaklaşımları açısından Türkçe derslerindeki yazma süreçlerinin ve ürünlerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Mert, O., Alyılmaz, S., Akbaba , S. ve Bay, E. (2009). Orhun Yazıtlarındaki toplumsal değerlerin öğretmen adayları tarafından algılanma düzeyi üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 279-287.
- Ocak, G. ve Akkaş Baysal, E. (2019). Eylem araştırmasını anlamak. G. Ocak (Ed.), *Eğitimde eylem araştırması ve örnek araştırmalar* içinde (s. 1-40). Ankara: Pegem Akademi.
- Önder, N. (2009). *İlköğretim okulları 3. sınıf öğrencilerinin konuşma ve yazma sorunları (Bitlis Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Özbay, M. (2005). Ana dili eğitiminde konuşma becerisini geliştirme teknikleri. *Journal of Qafqaz University*, 16, 177-184.
- Özkırımlı , A. (2001). *Türk dili - dil ve anlatım*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
- Porzığ, W. (2011). *Dil denen mucize* (V. Ülkü, Çev.). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Richards, J.C. (2003). Current trends in teaching listening and speaking. *The Language Teacher*, 27(7), 3-6.
- Sever, S. (1993). *Türkçe öğretiminde uygulanan tam öğrenme kuramı ilkelerinin öğrencilerin okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerilerindeki erişime etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Susar Kırmızı, F. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-67.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlik*. Ankara: Seçkin.
- Şimşek, F. (2016). *Ortaokul 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin sözlü ve yazılı anlatımlarında ağız özelliklerini kullanım durumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Tağa, T. ve Ünlü, S. (2013). Yazma eğitiminde karşılaşılan sorunlar üzerine bir inceleme. *Turkish Studies*, 8(8), 1285-1299.
- Tanju, E.H. (2010). Çocuklarda kitap okuma alışkanlığına genel bir bakış. *Aile ve Toplum*, 11(6), 30-39.

- Temizkan, M. (2011). The effect of creative writing activities on the story writing skill. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 933-939.
- Tonyalı, E. (2010). *Yaratıcı yazma uygulamalarının ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin yazma becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Townend, J. and Walker, J. (2006). *Structure of language: Spoken and written English*. London: Whurr.
- Töremen, Ö. (2008). *Erzurum merkez ilçe ilköğretim okullarındaki 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Yaman, H. ve Erdoğan, Y. (2007). İnternet kullanımının Türkçeye etkileri: Nitel bir araştırma. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 3(2), 237-249.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, N. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin yazma kaygısı düzeyleri ve nedenlerinin belirlenmesi (Elazığ Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.

Extended Abstract

Purpose

Every standard written language is based on a standard spoken language. However, since written languages are conservative, it follows the changes in spoken languages, especially those at the phonetic level, from behind. Therefore, in the historical process, differences occur at the phonetic level between each written language and the standard spoken language it is based on. Therefore, there is no language written as it is spoken in the world.

Apart from the standard spoken language, there are also dialects formed by regional consensus and used only as a spoken language. In other words, some features of the standard spoken language that are not transferred to the written language and the features of the dialects should not be transferred to the standard written language. Therefore, attention should be drawn to these two issues while teaching the differences between written language and spoken language at primary and secondary education levels.

It is observed that the local dialect is widely used in Erzurum province, including public spaces. In addition, in the study, it was seen that both the dialect features and the features of the standard spoken language, which have not been written yet, are used in the text. This problem should be solved during the school period when the foundations of writing and speaking education were laid, and students should be able to comprehend the differences between spoken language and writing language. This research aims to investigate and interpret the reasons for the reflection of spoken language elements of middle school students to their written expressions and to offer solutions to these and to provide a change in the desired direction in students' written expressions. In this study, the following research questions were sought:

- What are the non-standard spoken language elements detected in students' written expression studies?

- What are the errors in the phonetic level detected in students' written expression studies?
- What are the errors at the level of morphology detected in students' written expression studies?
- What are the mistakes at the concept mark level detected in students' written expression studies?
- What is the contribution of the applications to the non-standard spoken language elements of students' written expression studies?

Method

In the study, one of the qualitative research methods, "action research" design was used. The participants of this research are 19 seventh grade students studying at a state school in the city center of Erzurum in the fall semester of the 2019-2020 academic year. Participants cooperating in the process (data sources) are; students, the classroom guide teacher, and the expert committee. In this study, researcher and student diaries, students' written expression studies, student checklists, interviews, and audio recordings were used as data collection tools. Spoken language elements reflected in students' written expression studies were determined by the method of "descriptive analysis" and divided into codes and themes using the "content analysis" method. The data collection and application process of the research is 10 weeks.

Results, Discussion, and Conclusion

In this study, 33 different types of errors were found at the level of phonetics, morphology, and concept marks in students' written expression studies. In the written expression studies of the students, a total of 665 errors at the phonetic level were detected from 792 incorrect samples. Of the 665 errors, 196 are vowels; 316 of them were made at the level of consonants and 150 of them at the syllable level. In the written expression studies of the students, a total of 94 errors in the level of morphology were detected. Among the errors at this level, it was observed that most of the 87 samples (93%) were made at the level of inflectional suffixes. In the written expression studies of the students, 33 faulty examples were found at the concept mark level. 18 of them are related to transmitting concept marks from dialects, and 15 of them are about not choosing the appropriate concept mark. In this action research, which was conducted to eliminate the written expressions of middle school 7th-grade students from spoken language elements, it was concluded that activities involving speaking, reading and listening techniques contributed to the development of students' written expressions (error average of the first five weeks 117.6; error average of the last five weeks is 40.8). The most important reason for the spoken language elements that reflected the most in the written expressions of the students was the use of the phonetic characteristics of the local dialect. In addition, non-standard spoken language transfers were also seen.

The results of the study show consistency in similar studies. In this study, it was determined that many spoken language elements at different levels, especially from the local dialect, were transferred into written language within the framework of the law of less effort in language and intelligibility laws. In addition, in the study, examples of using similar or inappropriate concept signs with the anxiety of conveying the message as soon as possible in spoken language were also encountered. The research results show that

students cannot comprehend the difference between spoken language and written language. It was seen that a large part of the non-standard spoken language elements seen in the speaking activities applied to the students was also used in their written expressions. During the research, various speaking, writing, and reading activities were given to the students. According to the results of the mentioned activities carried out simultaneously with the data collection for ten weeks, there was an improvement over weeks in the verbal lecture and written expressions of the students in the classroom.

In line with the results of the research, in schools, which have an important place in the development of the individual, four skills of the language should be used at the same time in studies carried out to use the written language correctly. The development of writing skill is possible with the development of other skills of the language. Students' level of awareness about the importance of standard written language and spoken language for the individual, society, and culture should be increased through various speaking, writing, and listening exercises. Speaking and writing activities that develop creative thinking should be done to make students understand the differences between spoken language and written language.

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışmanın verileri 2020 yılından önce toplandığı için etik kurul onayı alınmamıştır.